

"Mi smo ovdje tek toliko." Izgubljeni stanovnici Pule 1910-1948.

Prolog raspravlja o problemu smanjenja stanovništva Pule tijekom prve polovice 20. stoljeća.

Prema vrhuncu razvoja ili otuđenosti

Možda bi Venecija prestala biti glavnom austrijskom vojnom lukom i da nije bilo revolucionarnih događaja 1848., možda bi izgubila na važnosti i da nije dvadesetak godina kasnije sudjelovala u stvaranju Italije. Nagadanja su moguća, ali stoji činjenica da se još krajem 18. stoljeća razmišljalo o izmještanju glavnog arsenala iz Venecije. Kada je 1846., nakon dvanaestogodišnjih priprema, započela gradnja pomoćnog arsenala u Puli, možda su samo rijetki slutili da će Pulskom zaljevu od 1850. pripasti uloga veća od prvotno namijenjene. Započela je, u godinama što su slijedile, izgradnja glavne ratne luke, velikog arsenala i novoga grada jer 214 kuća pobrojanih četrdesetih nije dostojno moglo predstavljati slavnu Monarhiju i njezinu carsko-kraljevsku mornaricu.

Popis stanovništva 1869. pokazao je da je *udostojavanje* grada dobro započelo jer tadašnjih je desetak tisuća stanovnika predstavljalo skupinu već devet puta veću od one koja je Pulu nastanjivala u vremenu početka gradnje pomoćnog arsenala. Tomaso Luciani pišući natuknicu o austrijskoj luci za *Horografski rječnik Italije* svjedoči iste godine o ugodnosti života u gradu o i dobroj prometnoj povezanosti.

Tu su poštanski uredi i otpremništva, brzojavna stanica i agencija Lloyda čiji parobrodi gotovo svakodnevno dolaze u ovu luku, bilo s izravnih putovanja iz Trsta, bilo s plovidbi između ovoga grada, Ugarsko-hrvatskoga primorja i Dalmacije.¹

Sve je veću Pulu, u kojoj se tada podiže i šezdesetak stambenih zgrada godišnje, od 1876. sa sjevernim zaledem, Trstom i Bečom povezala željeznica. Upravo je u Beču tiskana studija *Pula – njezina prošlost, sadašnjost i budućnost* koja razmatrajući prvih tridesetak godina nagloga razvoja i gledajući u budućnost zaključuje da grad koji je poprimio kozmopolitski duh ne može, nakon što se poistovjetio s mornaricom, ostati samo

¹ *Pola – Articolo scritto dal. Cav. Tomaso Luciani nell'anno 1869 pel Dizionario corografico dell'Italia. U: Notizie storiche di Pola, Parenzo 1876, str. 9-34.*

vojna kolonija, već ga, budući da je već dulje vrijeme najveći istarski grad i grad koji je umnogome izgubio svoje talijanske značajke, treba uzdići do glavnoga grada pokrajine.

Tada bi pored vojno-pomorskih interesa vrijednima trebalo učiniti mnoge druge momente, stvorila bi se među stanovništvom zdrava mješavina, društveni život dobio bi na raznovrsnosti, te bi se izgubile sve jednostranosti koje su današnjoj Puli, usprkos suprotnim nastojanjima, još uvijek bliske preko njezina karaktera vojne kolonije.²

Iako Pula administrativno nije postala glavni istarski grad, u svakom je drugom pogledu to bila, a zbog svoga je značenja po mnogima – i Franjo Josip I. posjećivao ju je svakih nekoliko godina – bila drugi grad Monarhije. U skladu s tim bile su brojne stambene zgrade, nove četvrti, tramvaj, velika zatvorena tržnica, bolnica, kazalište, kina, škole, muzeji, instituti, casino, po desetak hotela i kavana, parkovi i izletišta. Popis stanovništva iz 1910. navodi i pet vojarni, razna zapovjedništva, povjerenstva, inspektorate, carinske službe, šest dječjih vrtića, šest osnovnih škola i četiri srednje, sedam ljekarni, banke, telefone... Dodaju li se tome i pomno pobrojani antički spomenici te neizostavni arsenal i brojne vojne utvrde, scena nekadašnjeg zapuštenog ribarskog mjesta je potpuna. No, taj je gradić 1850. imao 1.104 stanovnika, a u ovome je 1910. popisano 58.562 stanovnika, s nekoliko okolnih naselja 59.610.³ Ni prema austrijskoj politici negativno nastrojen Bernardo Benussi nije mogao poreći napredak, ali ga je pripisao gradskoj upravi koja je Pula "dala sve udobnosti potrebne modernom gradu, i to u mjeri koja se dostoji stvarne metropole, a ne provincijskoga grada".⁴

Tko su bili tadašnji Puljani i jesu li to uopće bili i takvima se doživljavali? Podatke treba uzimati s oprezom, ali popis iz 1910. pokazuje da je gotovo polovici (45,8%) stanovnika talijanski bio jedini ili glavni ili jedan od uporabnih jezika, 16,2% služilo se hrvatskim, 15,5% njemačkim, 5,6% slovenskim, 2,5% češkim. Okupili su se ovdje zatečeni i doseljeni Talijani, domaći Hrvati i oni pridošli iz Istre, Dalmacije i drugih krajeva, te austrijski Nijemci, Slovenci, Česi, Poljaci i drugi narodi. Neki su pristigli iz drugih urbanih sredina, neki sa sela, bili su visoko obrazovani ili čak nepismeni, a sve što su sa sobom donijeli doticalo se međusobno te s onim zatečenim, što je moglo biti više ili manje izmijenjeno ovisno o razdoblju doseljenja, nehotice ili namjerno živjelo u skladu ili sukobu. Tradicionalne navike i način života onih stotinjak obitelji što su u Puli živjele u prvoj polovici 19. stoljeća, mogli su na došljake utjecati prvih tridesetak godina nagloga razvoja.⁵ Što su oni dotad naučili i prenijeli dalje, očuvalo se, ali sigurno je dio tradicije jednostavno zamro. Gradska tradicija je, naravno, pripadala Talijanima koji su se osjećali nasljednicima starog Rimskog Carstva i pravim starosjediocima, bez obzira odakle su se u Pulu doselili. Svi su im drugi bili stranci. Hrvati su za njih bili necivilizirani *brutti sciavi* (ružni Slaveni/robovi) kojih je sve više i koji sve češće nešto traže za sebe, a Nijemci *gnocchi* (budale) koji od njihovog grada žele stvoriti kozmopolitsku slavensko-njemačku utvrdu.⁶ Nijemci su bili svjesni toga plana i

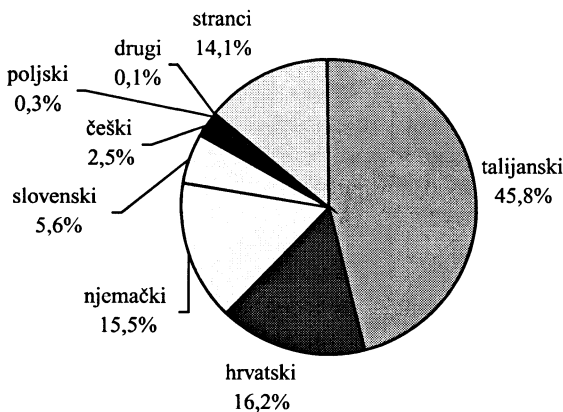
² Pola – seine Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. Wien 1886, str. 91.

³ Vidi Spezialortsrepertorium der Österreichischen Länder, VII..., str. 34.

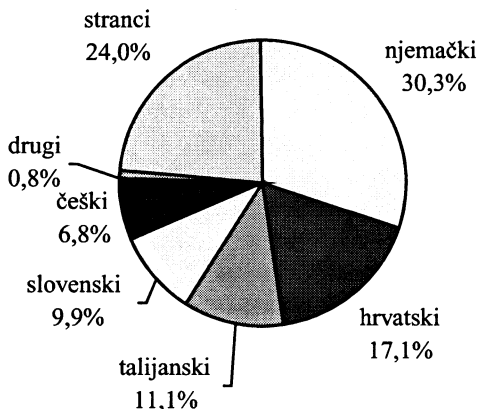
⁴ Benussi, 1924, str. 562.

⁵ Usp. Balota, 1981, str. 93.

⁶ Usp. Benussi, 1924, str. 563, 593; Balota, 1981, str. 100.

Slika 1. Uporabni jezik 1910.
Izvor: *Spezialortsrepertorium...*

Slika 2. Uporabni jezik vojnog stanovništva 1910. – 16014 (27.35%)
Izvor: *Spezialortsrepertorium...*

nisu ga tajili, bili su istodobno gosti, ali i gospodari i tvorcii grada, osobito novih rezidencijalnih četvrti u kojima su i sami stanovali. Kako je vrijeme odmicalo, život Hrvata bivao je sve kvalitetnijim i oni su sve ravnopravnije sudjelovali u svim razinama društvenog, političkog i gospodarskog djelovanja. Škole, knjižnice, novine, banke zastavile su ranije brzu i učinkovitu spontanu talijanizaciju.

Hoteći postati građani, Hrvati iz istarskih sela, koji su dolazili u Pulu, prilagođavali su se građanima i oponašali su građane, primali su jela, odijelo, navike i govor koji su tu našli. Sve je to bilo talijansko. [...]

Kako je seljaka bilo mnogo, i njihovih ljudi u gradu isto tako mnogo, bilo je prirodno, da su se oni u njemu osjećali kao na svome. To je bio njihov grad.⁷

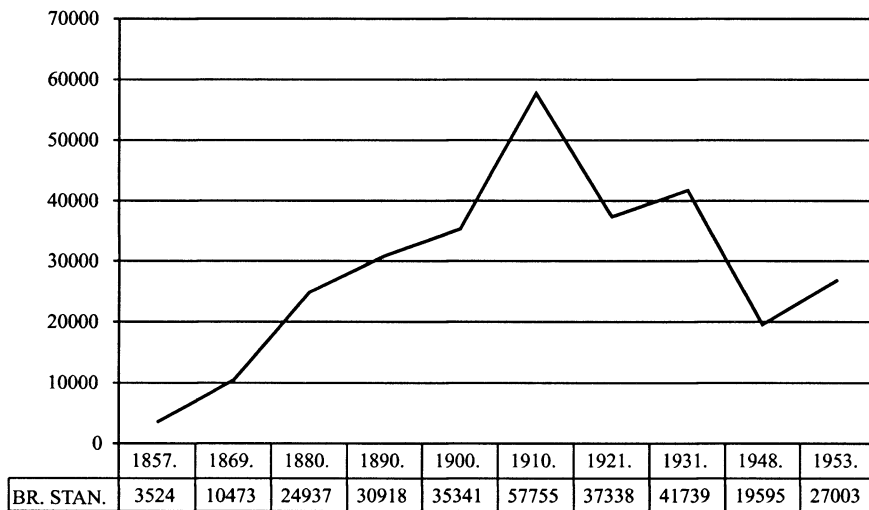
⁷ Balota, 1981, str. 94, 120.

Na putu prema dolje

Grad koji je zaostajao možda pokrajini nije ni trebao jači, a postao je vodeći. Stranim kakvim su ga doživljavali nije joj postao glavni grad, ali ga je svojevrsna otuđenost stajala i same njegove opstojnosti. Gotovo potpuna ovisnost o Beču bila je kobna jer kada je veza jednom prekinuta, kao da je izgubljen smisao, nestao je razlog zbog kojeg je sve izgrađeno i zbog kojeg je broj stanovnika svake od šezdesetak godina uspona prosječno rastao gotovo za tisuću.

Vojnoga je stanovništva 1910. bilo 16.014 ili 27,4%. Bili su to austro-ugarski vojnici i zato ovisni o Beču bez obzira jesu li pripadali trećini koja je govorila njemačkim jezikom, četvrtini koja se služila hrvatskim ili talijanskim, ili pak ostatku koji je pripadao drugim narodima Monarhije. No, i od 42.548 civilnih stanovnika, čak 30.321 živio je od državnoga proračuna, dok je sam arsenal zapošljavao oko 4.000 radnika.⁸ O gospodarskoj nesamostalnosti i nedostatku privatne inicijative svjedoči i broj telefonskih pretplatnika kojih je iste godine bilo 150. S obzirom na novost izuma možda dovoljno, ali u usporedbi sa Zagrebom koji je sa samo četvrtinom stanovnika više, imao čak deset puta više telefona, sigurno ih je moglo biti više.⁹

Ima li se na umu takva povezanost s Bečom, prijestolnicom države sudionice Prvoga svjetskoga rata koja se na njegovu svršetku raspala i iz rata izašla kao gubitnica, ne čudi ni slična sudbina Pule te 1918. Na početku rata, krajem 1914. i početkom 1915., u Puli je bilo oko 100.000 ljudi, od čega su više od polovice činili vojnici.¹⁰ Pretrpan grad spremao se za rat kao za proslavu, skladišta su bila puna hrane, ulice pune raspje-

Slika 3. Broj stanovnioka u Puli 1857-1953.

Izvor: M. Korenčić, 1979, str. 566.

⁸ Vidi isto, str. 80.

⁹ Vidi isto, str. 90.

¹⁰ Vidi isto, str. 123.

vanih i zabave željnih vojnika. Kada je svibnja 1915. Italija objavila rat Autro-Ugarskoj, zbog mogućeg talijanskog napada započela je evakuacija oko 50.000 civila iz pulskog kotara u udaljene krajeve Monarhije. Iz Pule je teretnim vagonima pritom moralo izbjeći tridesetak tisuća ljudi, što znači da je u gradu ostalo svega oko 15.000 civila. Povratak je uslijedio u proljeće 1918., nisu se svi vratili, ali su stigli oni rođeni u izbjeglištvu.

U samo nekoliko dana uništeno je sve što je u Puli bilo lijepo, otmjeno i plemenito, izbrisano je sve što je podsjećalo na Italiju, ulice gube lijepe italske nazive, gradska sastajališta, kavane, kina dobivaju tuđinska imena, zatvorene su talijanske škole, Danteovo poprsje uklonjeno je iz atrija gradske palače, gdje su ga postavili odani i domoljubni građani. Grad je sumoran, prozori su zatvoreni, kuće su nijeme...¹¹

Vladavina Narodnoga vijeća Slovenaca, Hrvata i Srba trajala je samo u tjednu s kraja listopada i početka studenog 1918., do talijanske okupacije. Tih je dana započela razgradnja austrijske vojne kolonije. Odlazili su mornari koji nisu pripadali Državi SHS, pritom noseći dio imovine: "Svaka narodnosna skupina mornara smatrala je, da sve ono, što je u Puli u sedamdeset godina skupljano, pripada djelomično i njenoj narodnosti."¹² Prednjačili su Česi koji su na vlak ukrcavali oružje, hranu i odjeću. Vlakom su otišli vojnici, radnici, činovnici i profesori Austrijanci, želeći jednostavno otići među svoje, ali ostajući prijatelji s novim južnoslavenskim vlastima te su čak pred odlazak osnovali zakladu za podizanje visoke tehničke škole. Svima koji su otišli, nekoliko dana poslije talijanske okupacije pridružilo se oko 5.000 južnoslavenskih vojnika, a sljedećih će godina za njima otići i znatan dio civilnog hrvatskog stanovništva. Nove su vlasti prvoga mjeseca svoga upravljanja naredile da grad moraju napustiti svi koji prije rata ovdje nisu imali stalno boravište i oni koji nisu imali zavičajno pravo.

Ubrzano potalijančivanje toponima, imena i prezimena počima već prvih dana 1919., također "čišćenje" i premještanje na talijanski poluotok javnih službenika slovenskog, hrvatskog i njemačkog jezika, kao i demokratskih Talijana optuženih da su "austroljupci", "slavofili" i "prototalijani", zatim odbijanje administrativne uporabe slovenskoga i hrvatskog jezika, zatvaranja i deportacije intelektualaca, političara, svećenika, i raznovrsna nasilja.¹³

Dok su iz talijanskog parlamenta stizale poruke koje su poticale iseljenje *pokorenih*, a ministar Fedele odgovarajući na optužbe o zatvaranju hrvatskih škola izjavljivao da *talijanske državljane treba talijanski odgajati*,¹⁴ veliki broj radnika pulskog arsenala ostao je bez posla zbog njegova zatvaranja, kao Hrvati novo zaposlenje najčešće nisu mogli dobiti, a ni poslova nije bilo previše. Mnogi su završili u izbjegličkim centrima u Zagrebu, naselili se u Hrvatskom primorju, Brodu, Osijeku, Tivtu, Mariboru, diljem Države SHS.

¹¹ Lauro-Aiello, 1931, str. 93.

¹² Balota, 1981, str. 302.

¹³ Iz opisa prilika u Istri. Parovel, 1993, str. 19.

¹⁴ Vidi Radetić, 1944, str. 177.

Istodobno, Talijani su se doseljavali u tisuće praznih stanova. Zanimari li se kretanje tijekom Prvog svjetskog rata, popis je 1921. pokazao da je broj stanovnika u odnosu na 1910. smanjen za 35,4% i sveden na 37.338. Bio je to pad za 20.417 stanovnika, dok je u ostatku Istre broj žitelja smanjen tek za 4.448. Veliki arsenal više nije bio potreban, gospodarska ovisnost o Beču zamijenjena je gospodarskom stagnacijom i nazadovanjem na istočnom rubu Italije. Vrhunac razvoja iz predratnih godina nije bilo moguće dostići, iako je na drugom talijanskom popisu deset godina kasnije broj stanovnika zabilježio porast na 41.739. Na širem je administrativno-upravnom pulskom području tada bilo 74.786 stanovnika, ali je već 1936. zabilježen lagani pad na 74.691.¹⁵ Uzrok padu sigurno ne treba tražiti samo u minimalnom smanjenju prirodnog prirasta (s 8,7 na 7,2% na razini Istre), već i u složenim političkim, gospodarskim i migracijskim okolnostima.

Kako su se u datim okolnostima unutar grada snalazili stanovnici različitog etničkog porijekla teško je reći na temelju brojčanih izvora jer tri talijanska popisa ne donose potpune podatke o etničkoj pripadnosti. Ipak, prema popisu iz 1921., kada je traženo izjašnjavanje o jeziku, čak 91,9% Puljana izabralo je talijanski kao svoj prvi jezik, tek 0,7% izabralo je hrvatski, dok su preostalih 7,4% bili stranci.¹⁶ U usporedbi s 1910. broj talijanskih govornika povećan je za više od sedam tisuća, hrvatskih je smanjen za preko devet tisuća i zapravo sveden na nevjerojatnih 261, podaci za njemački i slovenski nisu ni iskazani (jednaki su ničtici), nema čeških, poljskih i drugih ranije zastupljenih *austro-ugarskih jezika*, a broj stranaca smanjen je za pet i pol tisuća.¹⁷ To još jedna potvrda o vjerojatoj nacionalnoj pripadnosti onih koji su ratnih i prvih poratnih godina morali otići ili se prikriti. Kasniji popisi iz 1931. i 1936., na žalost, uopće nemaju podataka o jeziku, drugi su rezultati zbrojeni na razini većih naselja, a u potpunosti su popisu iskazani samo za općine u cjelini.¹⁸ Demografi su pribjeegli procjenama migracijskih kretanja, ali samo na regionalnoj razini. Prema nekim izračunima, za dvadesetpetogodišnje talijanske vladavine Istru, Cres i Lošinj napustilo je 86 tisuća ljudi, među kojima 53 tisuće Hrvata, a doseljeno je 29 tisuća Talijana koji su tada bili i jedini doseljenici.¹⁹ Iz svega proizlazi da je znatan udio u ovim migracijama imala i Pula.

Pula, grad	ukupno	njemački	talijanski	slovenski	hrvatski	drugi	stranci
1910.	58562	9064	26816	3293	9511	1634	8244
1921.	37067	0	34048	0	261	0	2758
razlika	-21495	-9064	+7232	-3293	-9250	-1634	-5486

Govorni jezik prema popisu 1910. i 1921. Prema: Perselli, 1993, 270.

¹⁵ Na istom je području 1910. bilo 88.711 stanovnika, 1921. 67.357, 1945. 62.028. Vidi Žerjavić, *Doseljavanja i iseljavanja s područja Istre...* U: Društvena istraživanja, 6-7, 1993, str. 648.

¹⁶ Usp. Perselli, 1993, str. 270.

¹⁷ Usp. isto, str. 270.

¹⁸ Usp. Klemenčić, Kušar, Richter, *Promjene narodnosnog sastava Istre...* U: Društvena istraživanja, 6-7, 1993, str. 610.

¹⁹ Vidi Žerjavić, 1993, str. 638.

Iako je u međuratnom razdoblju broj stanovnika porastao za nekoliko tisuća, Drugi svjetski rat značio je novi prijelom. Oslobođen svibnja 1945., grad je do rujna 1947. ostao pod upravom anglo-američkih snaga. Bilo u strahu od osvete potlačenih ili od dolazeće komunističke jugoslavenske vlasti, bilo ponukani na takav korak promidžbom koja je stizala iz Italije ili potezima savezničke uprave, tisuće su ljudi, najvećim dijelom Talijana, napustile grad. Opet se selila imovina, ovog puta brodovima prema Italiji. Iseljavanje je započelo odmah nakon kapitulacije Italije 1943., vrhunac je doseglo od veljače do rujna 1947. te se nastavilo do sredine pedesetih. Istodobno, od 1947. započeo je val useljavanja iz istarskih sela te drugih krajeva Hrvatske i Jugoslavije. Složene su bile onodobne prilike u gradu: neki su pjevajući partizanske pjesme priželjkivali jednu, neki uz *O italia del mio amor* drugu državu, a treći su vladali uz boogie-woogie izazivajući nezadovoljstvo ostalih.²⁰ Tučnjave, prosvjedi, uhićenja, eksplozije, zaplijene oružja, medijski i propagandni rat, strah od kroatizacije, ali i oglasi u kojima se reklamiraju autobusne linije za Trst i Rim, prodaje imovina, traže prevoditelji za hrvatski i talijanski, ili pak sobarica u Rimu ili služavka u Firenci, bili su dio svakodnevice. Zamijenjene se uloge vladajućih i potlačenih pa je onima koji (još) nisu otišli, s neizbježnim osjećajem gorčine, preostalo promatrati sukob gradskog i seoskog ili čak u njemu sudjelovati.

– U manikomijo hoj ti, ti si munjena a ne ja, prasica, ter prasica talijanska. Miliciju ću zvati, miliciju, reacija optantska, van, u Taliju neka te vrag nosi!

Crlena ud jada, plačući, ta šinjora si pobere dicu, zleti u hižu. Malo potle, jedan mali, črni kamio se je frma sprid hiže, i dok smo mi jili sidieći na ziemlji, dokle su soldati priko zida stupali kantajući "Druže Tito naš maršale", uoni su nakrgali niku lipu mobiliju, niku robu, i vero smo se načekali, i zaspali z glavami materi u krilu, pak kad nas je zbudila drugo ni nienoga bilo.

– Ala dica, hojmo u našu hižu...²¹

Dno dosegnuto nakon Drugog svjetskog rata bilo je slično onome nakon Prvoga, ali poniranja je bilo i ranije. Suvremenici su mislili da se grad neće uzdići iz ruševina nakon rata s Genovom i akvilejskim patrijarhom u 14. stoljeću. Nakon jedne od epidemija kuge, 1638. nastanjivalo ga je svega oko tri stotine ljudi među kojima samo tri stare obitelji. Godine 1948. u Puli je popisano 19.595 stanovnika što je, u usporedbi s 1921., polovica ili 47,5% manje. Još je poraznije usporedi li se taj broj s onim iz godine vrhunca, iz 1910. Često se Prvi i Drugi svjetski rat promatraju kao jedan veliki svjetski rat. U tom bi slučaju broj stanovnika zabilježen na posljednjem predratnom popisu bio 66,1% veći od onoga s prvoga poratnoga popisa. Opustjela i etnički drugačija Pula brojčano je spala na trećinu, vratila se broju iz 1870-ih, a onu visoku predratnu naseljenost doseći će tek 1980-ih godina.

Mrtvi dućani. U jednom pod je prekriven sagom svježe mahovine, tu sa pljesnivih svodova tiho kaplje voda, kapljica za kapljicom kao u spilji. U ovom mrtvom dućanu hladno je kao u grobu. Duboko. Pod zemljom. Prozori ovog groba sa dvorišne strane pod sa-

²⁰ Prema naslovima i člancima iz novina Glas Istre, L'Arena di Pola, El spin i Il nostro giornale objavljeno u: Milan Rakovac, *Riva i družici ili, caco su nassa dizza*. Globus, Zagreb 1983.

²¹ Rakovac, 1983, str. 114.

mom tvrđavom zabijeni su daskama, a kako iza dasaka na jutarnjem lahoru treperi lišće, kroz jednu pukotinu gasi se i pali sunčana svjetlost u pravilnom ritmu, i to rađa impresijom kao da se daščica miče kao fantastično živo stvorenje.²²

Tako je Krleža vidio Ulicu Sergijevaca svibnja 1948. Priču o gradu, pored njegovih stanovnika, mogu pričati i ulice, pa i trgovine. Ista je Ulica Sergijevaca, glavna trgovačka ulica, na putopisca Franju Horvata-Kiša 1914. ostavila sasvim drugačiji dojam: "Ulica vrvi svijetom, dućani se smiju od silne robe."²³ No, bilo je to prije svjetskih ratova.

Pula, općina (teritorij 1991.)	ukupno	njemački	talijanski	slovenski	hrvatski	ostali
1910. *jezik	89428	9595	37123	3607	28206	10897
1948. *nacionalnost	46407	0	12557	595	31787	1495
razlika	-43021	-9595	-24566	-3012	+3581	-9402

Jezična pripadnost 1910. i nacionalna 1948. Prema: Klemenčić i dr., 1993, 624-625.

Gdje su djeca rođena 1910.?

Čini se da je sam početak 20. stoljeća bio vrijeme najbržeg razvoja Pule. Dok se dva desetljeća ranije od popisa do popisa broj stanovnika povećavao za oko 5.000, porast zabilježen u razdoblju 1900-1910. iznosi 22.414, ili 38,8% stanovnika više u samo deset godina. Barem su tri moguća uzroka takvom povećanju: povećano doseljavanje, povećani prirodni prirast te, nešto što je na zbroj moglo najmanje utjecati, moguće povećanje broja vojnika. Zbog podizanja kvalitete života i bolje bolničke usluge, smrtnost je morala biti manja. Jednako tako, možda su svi doseljeni počeli osjećati da bi u Puli mogli i ostati pa se iz te sigurnosti izrodio svojevrsan baby-boom. Kada je Horvat-Kiš 1914. skupljao dojmove za svoj putopis objavljen pet godina kasnije, jedna od pojava što su ga u Puli najviše dojmile bilo je *more djece* te brojnost babica.

Dakle u park! No – na ovo malo prostora sjatilo se toliko djece, toliko žena i dadilja, da moram poći dalje. [...] Ondje se derančića dva – a to je daleko gore i nova ulica – igraju u grudu smotanima krpama nogometa. [...] Šarene mi keceljice hoće na glavu da sjednu, a dječja roba – vidi da ne nosim slatkiša, da nemam dječice. [...] U moru more djece. Kupaju se po dječiju, a uz obalu valići slažu školjku po školjku, travku po travku. [...] Opažam, da Pula obiluje porodajima, jer gotovo svaka druga kuća čuva u svojem krilu po babicu. "Levatrice" ovdje, "levatrice" ondje. Nad cimerom ima naslikanu Mariju s Djetetom, a do slike držak od zvonceta. [...] Iza kolodvora ima jedan predio grada, gdje stanuje gotovo isključivo naš svijet. To je Šijana. I odatle upred podne povrvi more žena i djece noseći ručkove u arsenal. Jedva se ugiblješ sili, a sve juri, juri.²⁴

²² Krleža, *Pula, svibnja 1948.* Dometi 1, 1969, str. 4.

²³ Horvat-Kiš, 1919, str. 182.

²⁴ Horvat-Kiš, 1919, str. 177, 183, 187, 189, 190.

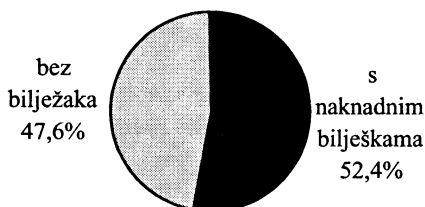
Iz statističkih podataka dostupnih za Istru u cjelini teško je moguće iščitati sve odgovore i objašnjenja. U desetljeću 1900-1910. broj stanovnika Istre porastao je s 218.400 na 265.126, ili za 17,6%, uz dotad nezabilježen prirodni prirast kontinuirano viši od 15% u petogodišnjem razdoblju 1906-1910.²⁵ Broj stanovnika Pule u istom je razdoblju rastao više nego dvostruko brže pa je njegov udio u istarskom stanovništvu s 16,8% povećan na 21,8%. U indeksima rođenih za 1910. upisano je 1.638 djece što znači da je stopa nataliteta u Puli mogla iznositi 28,0% što je još uvijek manje od istarskih 38,9%. Iz ove stope vidljivo je da je 1910. u Istri rođeno 10.311 djece pa proizlazi da je udio pulske djece u ukupnom broju rođenih bio 15,9%, što je još uvijek manje od udjela pulskoga u ukupnom stanovništvu, ali i potvrda da su seoske obitelji bile brojnije. *More djece* stoga ne bi trebalo biti isključivo pulsko obilježje, ali ne treba zaboraviti činjenicu da sva djeca koja su lutala ulicama nisu morala biti rođena u Puli, već doseljena sa svojim obiteljima u prvom desetljeću 20. stoljeća.

Matice i indeksi rođenih pouzdano su bilježili samo onu djecu rođenu, odnosno krštenu u Puli, a budući da samo 3% stanovnika nisu bili rimokatolici, vrlo je mali broj rođenja mogao ostati nezabilježen. Jednako tako, matice rođenih mogu pružiti odgovor na pitanje što se s u njima upisanima događalo kasnije, nakon krštenja, kada su i gdje dobili potvrdu, vjenčali se, promijenili prezime, umrli. Ove podatke treba pogledati u svjetlu svega što su tada rođeni za svoga života mogli doživjeti, prije svega lomove nakon dvaju svjetskih ratova. Uzme li se matica iz 1910. kao godine vrhunca i posljednjeg popisa stanovništva prije ratnih i poratnih potresa, treba imati na umu da su tada rođeni kao četverogodišnjaci mogli trčkarati oko Horvata-Kiša, da su iz grada mogli biti evakuirani u dobi od pet godina, da su ga konačno mogli napustiti u konvojima kao osmogodišnjaci, da kao tri godine stariji nisu morali biti uključeni u popis 1921., da im je vrlo mladima dekretom moglo biti promijenjeno ime i prezime, da su mogli preživjeti bojišta Drugoga svjetskog rata i iseliti se sa svojim obiteljima u dobi od trideset i sedam godina i ne biti zabilježeni u popisu 1948. kada se broj njihovih sugrađana smanjio za 66,1% u usporedbi s godinom njihova rođenja. Što se, dakle, događalo s rođenima 1910.?

Krštenja su se vodila u dvije odvojene knjige, jednoj za djecu rođenu u mornaričkim obiteljima i drugoj, civilnoj, za svu ostalu djecu. Među krštenima 1910. bilo je rođenih godinu ili više ranije, ali su jednako tako rođeni krajem iste godine kršteni i upisani u knjige za kasnija godišta. Naknadne bilješke, pogotovo u slučaju vjenčanja ili smrti u drugom gradu ili državi desetljećima kasnije, nisu uredno vođene što može biti znak neučinkovitosti administracije, ali i odraz povijesnih prilika, mijenjanja granica i država koje su o podacima u maticama skrebile. Stoga, sve naknadne dodatke kojih, unatoč očekivanjima, nema, ne treba odmah protumačiti nesretnom sudbinom djeteta izgubljenoga u migracijama i ratovima, nego ponekad i tehničkim, administrativnim razlozima. Moguće je da su rijetki kao devedesetogodišnjaci još uvijek živi, no ipak, po prirodi stvari, do potvrda i vjenčanja trebalo je doći za talijanske vladavine.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 1910. u civilnu je maticu upisano 1.314 imena. Čak kod 601 upisanog, ili kod njih 45,7%, nema nikakve naknadne bilješke, samo je 136 bilježaka bilježaka o smrti, ili 10,4%, a od toga je 72 (52,9%) umrlo u

²⁵ Vidi Gelo, 1987, str. 269, 275

Slika 4. Bilješke u matici nakon krštenja 1910.

Puli, još ih je pet umrlo drugdje u Istri, 27 u ostatku Hrvatske, 17 u Sloveniji, 8 u Italiji, 2 u Bosni i Hercegovini, te po jedna osoba u Austriji, Belgiji, Francuskoj, Njemačkoj i jedna u nepoznatom mjestu.

U istom razdoblju mornarička matica bilježi 169 upisanih (11,4% ukupnoga broja) čija je sudbina, sudeći prema tamo dostupnim podacima, mnogo gora od djece iz civilne matice. Čak 105 upisanih (62,1%) nema naknadnih bilježaka, 13 ih je s bilješkom o potvrdi, 22 o vjenčanju, 5 je bilježaka o promjeni prezimena za talijanske vladavine, 4 bilješke različite naravi (vlasništvo i sl.) te 30 bilježaka o smrti. Zanimljivo je da je 11 od 13 potvrda obavljeno u Puli, ali samo 6 od 22 vjenčanja. Među umrlima u Puli (73,3%) samo je jedna osoba umrla u kasnijoj životnoj dobi, a 21 već do 1918.

Ukupno gledajući, među 1.483 krštenih, 706 ili 47,6% bez ikakvih je naknadnih bilježaka. Smrt je zabilježena samo za 166 od kojih je 94 (56,6%) umrlo u Puli. Uz sve navedene ograde, činjenica je da za polovicu djece administracija ne zna ništa, osim da su krštena. Podaci o prepolovljenom broju žitelja iz kasnijih popisa govore da problem nije samo u papiru.

Zajednička djetinjstva i vjenčanja

Osmogodišnjaci kojima je djetinjstvo u Puli prekinuo svršetak Prvog svjetskog rata nisu možda imali dovoljno vremena za razvijanje osjećaja pripadnosti ni za doživljavanje svega onoga što je činilo pulsko djetinjstvo njihovih roditelja. Među 442 u indeksima zabilježena vjenčanja moralo je biti onih nakon kojih je uslijedilo rođenje prvoga djeteta već iste 1910. Tadašnji su mladenci već najvećim dijelom bili i rođeni u Puli, njih nešto više od trećine, druga trećina bila je iz drugih krajeva Istre, a otprilike posljednja trećina iz drugih pokrajina i zemalja. Odgovara to i podacima popisa stanovništva iz 1910. kada je čak trećina svih žitelja Pule svojom zavičajnošću još uvijek pripadala drugim dijelovima Monarhije, ponajviše Dalmaciji, Češkoj, Štajerskoj, Gradiškoj, Donjoj Austriji i Kranjskoj.²⁶

Mornarički indeks bilježi 26,2% vjenčanja, postotak blizak udjelu vojnoga u ukupnome stanovništvu koji je iznosio 27,3%. No, vojno su stanovništvo prema popisu činili isključivo muškarci, ne i mlade supruge, pa je njih 116 (13,1% svih vjenčanih osoba) par moralo potražiti među ženskim dijelom civilnoga stanovništva. Domaće su se žene tako nerijetko udavale za doseljenike i časnike. I doista, uzorak od 144

²⁶ Vidi Perselli, 1993, str. 485.

vjenčanja potvrđuje da je u Puli bilo rođeno 38% mladenki, a ženika 34%; iz Istre (zajedno s Pulom) bilo je čak 72% budućih supruga, nezanemarivo više u odnosu na 63% ženika.²⁷ Oni u mladosti ili upravo zbog vjenčanja doseljeni možda se nisu mogli priviknuti na novi zavičaj i osloboditi se osjećaja otuđenosti.

Sve je to jedna očajna tudjina: od hljeba, što ga suzom topimo, do plahte u krevetu, koja u najčišćoj čistoći svojoj trunuti počima.

U Puli čitaš na svačijem licu, na svakoj stvari značajku privremenosti. Sve govori: "Ne, nijesmo mi odavle. Mi smo ovdje tek toliko."²⁸

Vjenčanja je bilo, ali do miješanja civilnog i vojnog stanovništva u nekoj većoj mjeri nije dolazilo, barem ako je suditi po prezimenima rođenih 1910. Naime, samo se za najviše 24 prezimena (1,7%) može reći da se nalaze i u civilnom i u mornaričkom indeksu rođenih. Vjerojatno se časničko i vojno zanimanje prenosilo s naraštaja na naraštaj pa su tako i *prezimana* rijetko dobivala priliku promijeniti zanimanje i indeks u koji će biti zabilježena.

Priliku za upoznavanje *drugoga* najlakše je dobivao onaj dio stanovništva koji je neopterećen predrasudama odraslih, ili upravo radi njihova provjeravanja, najlakše u igri prelazio iz ulice u ulicu, iz četvrti u četvrt, s livade do stjenovite obale. Djeca su najbrže uspostavljala kontakte i grad su možda najbolje poznavala, bilo da su se šetala parkom odjevena u crvenu pelerinu sa svilom podstavljenom kapuljačom ili u crveni kaputić s modrom mornarskom kapom,²⁹ ili pak da su u siromašnoj uličici staroga grada igrala nogomet s krpenom loptom.³⁰ Susretala su se i pod arsenalskim zidom kada su se jedni šetali s majkama i dadiljama,³¹ a drugi trčali u suprotnom smjeru noseći ručak očevima zaposlenima u Arsenalu.³²

Zemlju svog djetinjstva ne mogu nazvati ni domovinom, ni zemljom otaca, pripadala je nekoć staroj austrijskoj državi, i u tuđim rukama, ako bih stranim htio nazvati ono što leži malo sati brzim vlakom prema jugu, na modrom Jadranu, i govori drukčijim jezikom od mog. [...]

Mnogim neobičnostima moga djetinjstva pripadala je i ta da sam se kao mali dječak osjećao uvijek, s jedne strane, ponosan, zbog velikoga carstva koje je postavilo svoju oružanu morską silu u najljepšoj luci Istre i kojem sam pripadao, a s druge strane da tlo na kome se sve to odigrava ne pripada potpuno meni, niti će ikada pripadati, jer ta zemlja organski ne odgovara njemačkoj duši, onako kako sam je ja shvaćao.³³

Bilo je susreta, igre i zajedničkog života, ali etničke i socijalne razlike nisu nikada prevladane. Svjedoče o tome i autobiografski zapisi kasnije poznatih Austrijanaca

²⁷ Usporedbe radi, 88,3% stanovništva 1910. prisutnoga u Istri, bilo je u pokrajini i rođeno. Vidi isto, 485.

²⁸ Horvat-Kiš, 1919, str. 189.

²⁹ Vidi Arambašin-Slišković, 1996, str. 193. Iz djetinjstva Paule von Preradović (*Kindheit am Meer. Fragmente eines autobiographischen Romans. Gesammelte Werke.* Wien 1967).

³⁰ Vidi Horvat-Kiš, 1919, str. 183.

³¹ Vidi Arambašin-Slišković, 1996, str. 194. Iz djetinjstva Paule von Preradović.

³² Vidi isto i Horvat-Kiš, 1919, str. 190.

³³ Arambašin-Slišković, 1996, str. 251, 252. Iz djetinjstva Franza Karla Ginzkeya (*Der Heimatsucher. Ein Leben und eine Sensucht. Vorspiel der Kindheit.* Ausgewalte Werke. Wien 1960).

koji su dio života proveli u Puli, Paule von Preradović i Franza Karla Ginzkeya. Njihovo djetinjstvo iz posljednja dva desetljeća 19. stoljeća moglo je biti i djetinjstvo roditelja djece iz 1910. Ova su djeca pak doživjela nešto sasvim drugo, u drukčijim prilikama i različitom povijesnom kontekstu. Slično je moglo ostati lutanje ulicama i penjanje po Areni, ludovanje u moru ili na snijegu koji bi se tu i tamo pojavio i održao dan ili dva.

Rođen sam u zemlji gdje samo rijetko sniježi. Dođe li jednom snijeg na krilima bure ili vlažnog sjeverozapadnog vjetra, tada izgleda samo kao prolazan i nimalo drag gost, a čini se kao da to i sam zna, jer radi što bi i mnogi drugi u njegovu slučaju napravio, biva što tanji i trudi se da što prije moguće iščezne. Domaći Talijani mrze snijeg, kažu da je ružniji od mrtvačkog pokrova.³⁴

Domaći Talijani tada nisu slavili Božić poput austrijskih Nijemaca, nisu kitili božićno drvce, ali s vremenom i to se promijenilo. Nije li se mali Ginzkey 1880-ih samo igrao rata sa svojim tamnokosim susjedima, uvijek bez mržnje i uvijek birajući najmanje kamenje. Nije li oko Horvata-Kiša ljeta 1914. trčkaralo mnoštvo tražeći slatkiše, a putopisac nije među njima, pa ni među velikom skupinom koja se kupala u moru, zabilježio razlike koje nalazi kod odraslih. I nisu li djeca bila ta koja su započela igru i razmijenila igračke dok su se jeseni 1947. njihove majke u Rakovčevu romanu prepirale oko zaposjedanja kuće. Nije li mali *starosjedilac* naučio što je to puškalice nazvavši je *pusscaliza*, a novi doseljenik sa sela prvi put vidio s'cinche, zapravo *šcinke*. Promijeniti se zato moglo štošta, ali rezovi *velike povijesti* nisu se mogli izbjeći.

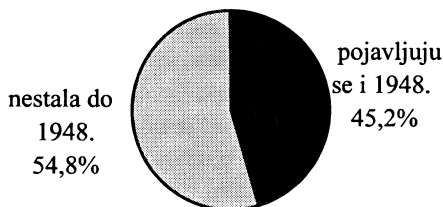
Indeks prezimena

Zanemare li se nedvojbeno subjektivna autobiografska ostvarenja, s razine popisa stanovništva i brojčanih podataka iz matica promatranje sudbine djece iz 1910. može se spustiti na još osobniju razinu, do njihovih prezimena. Među 1.638 upisanih u civilni (86,6%) i mornarički (13,4%) indeks pod godinom 1910., pojavljuje se 1.391 različito prezime. Zbog oštećenosti stranica i rjeđe zbog nečitkosti devetnaest (1,4%) ih je nemoguće razaznati pa tako ostaju 1.372 poznata prezimena koja valja potražiti u popisu iz 1948. Naime, u listopadu 1945. Jadranski institut sa Sušaka proveo je popis stanovništva u hrvatskoj i slovenskoj Istri te na Cresu i Lošinj. Rezultati su kao *Cadastre national de l'Istrie* predloženi savezničkoj komisiji ožujka 1946. s ciljem dokazivanja etničke pripadnosti ovih krajeva, što je bilo bitno prilikom odlučivanja o razgraničenju između Jugoslavije i Italije. Pula je tada još uvijek bila pod savezničkom upravom pa su u *Prezimenima i naseljima u Istri* iz 1985., izdanju koje se oslanja na *Cadastre national de l'Istrie*, za nju prikazani podaci iz 1948.³⁵

Pri traženju prezimena, dakle ulaženja u trag osobama rođenim 1910., treba na umu imati u međuvremenu provedenu talijanizaciju čije posljedice te 1948., kao ni kasnije,

³⁴ isto, str. 256.

³⁵ Usp. *Prezimenima i naselja u Istri I*, str. 31-32, 253-285.

Slika 5. Prezimena rođenih 1910.

nisu prevladane. Ponekad je samo izbrisano završno *-ić*, ponekad je *Kuhar* postao *Cuoco*, ponekad je *Klausberger* prevedeno u *Chiusamonti*. Moguće je, stoga, da netko kao tridesetosmogodišnjak i dalje stanuje u Puli, ali pod sasvim drugačijim prezimenom. Moguće je da su djevojčice iz 1910. pri udaji promijenile prezime, ali ono se u tom slučaju ne bi pojavilo 1948. samo ako je nestala cijela njezina prvotna obitelj. Pri prepoznavanju prezimena zanemarene su manje razlike u grafijskim rješenjima do kojih je moglo doći pri talijanizaciji ili spontanom vraćanju u izvorni oblik. No, primjeri poput *Lučetič*, *Lakosegliac*, *Sgrinschich* i *Božić* pokazuju da ni 1910. grafija nije bila ujednačena, a nije uvijek jednako bilježeno ni u suštini isto prezime pa su, primjerice, rođena djeca s prezimenima *Smocovich*, *Smokovich* i *Smoković* ili *Jurcovich* i *Jurkovich*.

Civilni indeks među 1.419 upisanih donosi 1.182 različita prezimena. Od 1.163 koja je moguće pročitati točno polovica ne pojavljuje se u popisu iz 1948. Među 219 djece upisane u mornarički indeks, 209 ih je s različitim prezimenom, no samo se 39 prezimena pojavljuje i 1948. što znači da ih je 81,3% u međuvremenu nestalo. Od ukupno pročitana 1.372 prezimena (među kojima se samo dvadesetak nalazi u oba indeksa), njih 620 je na popisu iz

1948. Preostali dio doista se mogao izgubiti pri udaji ili talijanizaciji, no vjerojatno je da je među čak 54,8% nestalih prezimena najviše onih čiji su nositelji napustili grad, neki zuvijek, neki možda privremeno jer će se ista prezimena, nakratko izgubljena, pojaviti kasnije, iako tada možda rodbinski nepovezana sa svojim nositeljima iz 1910. Uz njih, pojavit će se i mnoga druga gradu dotad, kao i nekada ranije, isprva nepoznata.

"Pelliceria", krznari, krojači, brijači, zlatari, galanteristi, fotografi, svi su otputovali i svi su ponijeli sa sobom sve pokretno, i kvake, i staklo prozora, i tezge, Basalisco, Bradamante, tu je bio neki restoran sa ljetnom terasom, lepršaju još tu na jutarnjem vjetru modre tende, isprane kišom, poderane, tamo vitrina potpuno prazna, razbijena, s natpisom "Fotoideal", a tu korak dalje gostoljubivo otvorena makedonska slastičarnica.³⁶

I doista, Krleža je bio u pravu kada je 1948. ustvrdio da "život teče dalje, život živi kao školjka na potonulim brodovima, život trijumfira nad seobama naroda, nad vojskama, nad ratovima, nad brodolomima, nad razorenim gradovima."³⁷ Četrnaest godina nakon njegova posjeta i pola stoljeća nakon nestanka *monarhije u malom u Glasu*

³⁶ Krleža, 1969, str. 5.

³⁷ isto, str. 5.

Istre, tada tjedniku, objavljen je članak *Malo statistike iz Matičnog ureda: Pula – mala Jugoslavija*.³⁸ Povod naslovu je ipak, s obzirom na pulsku prošlost, ne pretjerano šarolika nacionalna pripadnost mladenaca, među kojima se nakon Drugog svjetskog rata pojavljuju brojni srpski doseljenici, a znatan je broj doseljenika i među hrvatskim dijelom stanovništva.³⁹ Kratka analiza podataka za 1961. izdvaja stalan porast broja vjenčanja: 371 1959., 398 1960. i 412 1961., samo tridesetak manje nego 1910., ali sada u gradu s gotovo dvostruko manje stanovnika (35.983, 1961.). Dok je 1910. Mornarički indeks bilježio 26,2 % vjenčanja, 1961. časnici i dočasnici činili su 20,9 % ukupnoga broja ženika. Za supruge su najčešće odabirali domaće djevojke. Velik broj brakova pratio je i velik broj djece. Tada je u Puli broj osnovnoškolaca rastao za čak šestotinjak godišnje što je svake godine stvaralo potrebu za jednom novom školom.⁴⁰ Scena je bila suvremenija, ulice su drugačije zvučale, a prolaznici su se u nastojanju da ostanu iznova morali privikavati jedni na druge. Iza tolerantnog javnog lica, rasprave o porijeklu, mentalitetu i kulturnim razinama nisu nestale, nego se premjestile u područje privatnoga i od javnosti uglavnom skrivenoga. Kako tako obnovljeni život pokušavao je *trijumfirati*.

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
1.	<i>Adum</i>	0	0
2.	<i>Agazzi</i>	0	0
3.	<i>Agostinis</i>	0	0
4.	<i>Albanese</i>	1	1
5.	<i>Albrecht</i>	0	0
6.	<i>Andrée</i>	0	0
7.	<i>Angelovich</i>	0	0
8.	<i>Antonich</i>	0	1
9.	<i>Apollonio</i>	1	1
10.	<i>Apostoli</i>	0	1
11.	<i>Ardaj</i>	0	0
12.	<i>Arlich</i>	0	0
13.	<i>Arzoni</i>	0	0
14.	<i>Ausserdorfer</i>	0	0
15.	<i>B?</i>	0	0
16.	<i>B?</i>	0	0
17.	<i>Babich</i>	1	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
18.	<i>Bachich</i>	0	0
19.	<i>Baciaz</i>	0	1
20.	<i>Baćac</i>	0	1
21.	<i>Baihetti</i>	0	0
22.	<i>Baldassi</i>	0	1
23.	<i>Balde</i>	0	1
24.	<i>Ballas</i>	0	0
25.	<i>Ban</i>	0	1
26.	<i>Bancich</i>	0	1
27.	<i>Bandel</i>	1	1
28.	<i>Banovaz</i>	1	1
29.	<i>Barbalić</i>	1	1
30.	<i>Barbich</i>	0	0
31.	<i>Barchi</i>	0	1
32.	<i>Bargfrieder</i>	0	0
33.	<i>Baričevac</i>	0	0
34.	<i>Barić</i>	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
35.	<i>Barison</i>	0	1
36.	<i>Barthl</i>	0	0
37.	<i>Bartole</i>	0	0
38.	<i>Bason</i>	0	1
39.	<i>Bassich</i>	2	1
40.	<i>Battellino</i>	0	0
41.	<i>Baumann</i>	0	0
42.	<i>Bawankiewicz</i>	0	0
43.	<i>Bayer</i>	0	1
44.	<i>Baza</i>	0	0
45.	<i>Behi</i>	0	0
46.	<i>Belaz</i>	1	1
47.	<i>Belich</i>	1	1
48.	<i>Belina</i>	0	0
49.	<i>Bellas</i>	0	0
50.	<i>Bellato</i>	0	0
51.	<i>Bellusich</i>	0	1

³⁸ Glas Istre, br. 5, 26. siječnja 1962.

³⁹ isto, mladenci: Ž (412) – Hrvatice 300 (72,8 %), Srпкиnje 49 (11,9 %), Talijanke 31 (7,5 %), Slovenke 15, Crnogorke 3, Makedonke 1 i dr.; M (412) – Hrvati 240 (58,3 %), Srbi 106 (25,7 %), Talijani 27 (6,6 %), Slovenci 16, Crnogorci 6, Makedonci 1 i dr.

⁴⁰ Glas Istre, br. 37, 7. rujna 1962.

	Prezime 1910. (prezime iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
52.	Beltrame	2	1
53.	Benas-Antuz	0	0
54.	Benasich	0	1
55.	Bencetti	0	1
56.	Bencich	0	1
57.	Bencovaz	0	0
58.	Benčić	0	1
59.	Benić	0	1
60.	Beningher	0	0
61.	Benković	0	1
62.	Benussi	2	1
63.	Bercich	0	1
64.	Berger	1	0
65.	Bergliafa	0	1
66.	Berhanovich	0	0
67.	Berković	0	0
68.	Berletich	0	1
69.	Berliafa	0	1
70.	Berloso	0	0
71.	Beroš	0	1
72.	Bertossa	0	1
73.	Besina	1	0
74.	Besizza	1	1
75.	Biasich	0	1
76.	Biasol	0	1
77.	Biasutti	0	0
78.	Bibulich	0	0
79.	Bigollo	0	1
80.	Bilich	0	1
81.	Bilucaglia	0	1
82.	Bily	0	0
83.	Bl?ovich (s, sk, šk)	0	1
84.	Blagonić	0	0
85.	Blasancovich	0	0
86.	Blascovich	3	1
87.	Blasevich	1	1
88.	Blasina	2	1
89.	Ble?ich (č, s, š)	0	1
90.	Blobner	0	0
91.	Bobinac	0	1

	Prezime 1910. (prezime iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
92.	Bogdanić	0	0
93.	Bogić-Pavić	0	1
94.	Boico	1	1
95.	Bolanaz	0	0
96.	Bolanza	0	1
97.	Bolmareich	0	0
98.	Bon	0	0
99.	Bonadia	0	1
100.	Bonano	0	1
101.	Bonifacio	0	1
102.	Bonsenso	0	0
103.	Borić	0	0
104.	Borri	2	1
105.	Borsatti	0	1
106.	Bosaz	0	1
107.	Böse	0	0
108.	Bosich	0	1
109.	Bosicovich	0	1
110.	Bothe	0	0
111.	Bottegero	0	0
112.	Bottizzer	0	0
113.	Boxan	0	0
114.	Bozac	0	1
115.	Boze	0	1
116.	Bozicev	1	0
117.	Bozzi	0	0
118.	Božić	0	1
119.	Brabrih ?	0	0
120.	Bradetić	0	1
121.	Braicovich	1	1
122.	Braincha	0	0
123.	Brajković	0	1
124.	Brannfitar von... ?	0	0
125.	Bratovich	0	1
126.	Bratož	0	0
127.	Bratulich	0	1
128.	Brdar	0	1
129.	Brecevich	1	1
130.	Breit	0	0
131.	Bremo	0	0

	Prezime 1910. (prezime iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
132.	Brencich	0	1
133.	Bresaz	1	1
134.	Brezac	0	1
135.	Brneder	0	0
136.	Brneder	0	0
137.	Bronzin	0	0
138.	Brovedan	0	0
139.	Brunetti	0	1
140.	Brusich	0	1
141.	Brussich	0	1
142.	Bubich	0	1
143.	Bucavez	0	0
144.	Bucich	0	1
145.	Budicin	2	1
146.	Budik	0	0
147.	Budil	0	0
148.	Budin	0	1
149.	Buich	2	1
150.	Buić	0	1
151.	Bulesich	2	1
152.	Bullesich	0	1
153.	Bullessich	0	1
154.	Buneta	0	0
155.	Buranello	0	1
156.	Burić	0	0
157.	Burina	0	0
158.	Burla	0	0
159.	Buršić	0	1
160.	Buršik	0	0
161.	Busdon	1	1
162.	Busetto	0	1
163.	Busolon	0	0
164.	Bussanich	1	1
165.	Bususcovich	0	0
166.	Butcovich	0	1
167.	Buttignoni	1	1
168.	Buzzin	0	0
169.	C?	0	0
170.	C?	0	0
171.	Calagar	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
172.	Calcich	1	1
173.	Calebich	0	1
174.	Calja	0	0
175.	Caman	0	0
176.	Campagnola	0	0
177.	Canaletti	0	1
178.	Canti	0	1
179.	Capetti	0	1
180.	Capolicchio	0	1
181.	Car	2	1
182.	Caras	0	0
183.	Carenich	0	0
184.	Carlcich	0	0
185.	Carlich	0	1
186.	Carlin	0	0
187.	Carlovich	1	1
188.	Carur	0	0
189.	Cas	0	0
190.	<i>Casalotti</i>	0	0
191.	Casljan ?	0	0
192.	Castalmiga	0	0
193.	Castore	0	1
194.	Castro	0	1
195.	Catarinsich	0	0
196.	<i>Catelan</i>	0	0
197.	Cavo	0	0
198.	Ceh	0	1
199.	Cehum	0	0
200.	Celich	3	1
201.	Cennigoi	0	0
202.	Cerdonio	0	1
203.	Cergnul	1	1
204.	Cerkvenik	0	1
205.	<i>Cerkvenik</i>	0	1
206.	Cerlenco	1	1
207.	Cerlenizza	1	1
208.	Cerlienko	0	1
209.	Cerneca	0	1
210.	Cerovaz	0	0
211.	Cervai	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
212.	Cervar	0	0
213.	Chabera	0	0
214.	Chebba	1	1
215.	Cheriag	0	0
216.	Cheriak	0	0
217.	Chersin	1	1
218.	Cherstenich	0	0
219.	Chialich	0	0
220.	Chicovich	1	0
221.	Chierigo	0	0
222.	Chignoli	0	0
223.	<i>Churavý</i>	0	0
224.	Ciach	0	1
225.	<i>Cicuta</i>	0	0
226.	Cinco	0	0
227.	Cinsel	0	1
228.	Ciović	0	0
229.	<i>Cisař</i>	0	1
230.	Clada	0	1
231.	Clagnan	0	0
232.	Clansig	0	0
233.	Clapcich	1	1
234.	Clarich	0	1
235.	Clemente	0	0
236.	Climan	0	1
237.	Clivus ?	0	0
238.	Cniaz	0	0
239.	Cnizza	0	0
240.	Cnotro ?	0	0
241.	Colanti	0	1
242.	Colia	0	0
243.	<i>Colloredo Mannsfeld</i>	0	0
244.	Colobich	0	1
245.	Comicioli	0	0
246.	Coppe-Mattunich	0	1
247.	Cordich	0	1
248.	Coscianovich	0	0
249.	Cossanel	0	0
250.	Cossovel ?	0	0
251.	Cotić	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
252.	Covacich	0	1
253.	Cozzio	0	1
254.	Crai?lla	0	0
255.	Crislan	0	0
256.	Crismanich	0	1
257.	Crosilla	1	1
258.	Crulcich	0	1
259.	Cseman	0	0
260.	Cule	0	1
261.	Culich	0	0
262.	Culjat	0	1
263.	Cum	0	1
264.	Curet	0	0
265.	Curri	0	1
266.	Curti	0	0
267.	Curto	2	1
268.	Cvitanić	0	1
269.	Cvitanovich	0	1
270.	<i>Čada</i>	0	0
271.	<i>Čížek</i>	0	0
272.	D?	0	0
273.	D?	0	0
274.	D?	0	0
275.	D?	0	0
276.	D?	0	0
277.	D?	0	0
278.	D?	0	0
279.	Daicich	0	1
280.	Dajčić	0	1
281.	Dallemmle	0	0
282.	Dall'Oglio	0	0
283.	<i>Damiani</i>	0	1
284.	Damianich	1	1
285.	Dapretto	1	0
286.	Dari	1	0
287.	Daris	0	1
288.	<i>Darlic</i>	0	0
289.	Davanzo	0	1
290.	<i>Davidovich</i>	0	0
291.	Davoglio	0	0

	Prezime 1910. (prezime iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
292.	<i>Davoglio</i>	0	0
293.	Davolich	0	1
294.	De Michelini	0	0
295.	De Pauli	0	0
296.	De Stefani	0	0
297.	De? Sgardelli	0	0
298.	Deangeli	0	0
299.	Debelach	0	0
300.	Debelak	0	0
301.	Debetto	0	1
302.	Debeuz	1	1
303.	<i>Decarli</i>	0	1
304.	Decleva	1	1
305.	Decovich	0	1
306.	Degen	0	0
307.	Del Bianco	0	0
308.	Del Favero	0	0
309.	Del Piero	0	0
310.	Delbello	0	0
311.	<i>Delcet</i>	0	0
312.	Delic	0	1
313.	Della Puppa	0	0
314.	Della Valle	0	1
315.	Dell'Antonio	0	1
316.	Deluca	0	1
317.	Demaris	0	1
318.	Demattio	0	0
319.	Demori	1	1
320.	Depauli	0	0
321.	Depolo	0	0
322.	Dergazz	0	1
323.	Dermit	0	1
324.	Descovich	0	0
325.	<i>Desković</i>	1	1
326.	Destales	0	1
327.	Detoffoli	0	0
328.	Devescovi	3	1
329.	Devich	1	1
330.	Di Toma	0	0
331.	Dicović	0	1

	Prezime 1910. (prezime iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
332.	Didak	0	0
333.	<i>Dietrich</i>	0	0
334.	Diewitsch	0	0
335.	<i>Diffmer</i>	0	0
336.	Diminich	0	1
337.	Diminić	1	1
338.	Dinelli	0	0
339.	<i>Dirnbacher</i>	0	0
340.	Diviach	0	0
341.	Dobran	0	1
342.	<i>Dobriević</i>	0	0
343.	Dobrila	1	1
344.	Dobrillovich	1	1
345.	Dobrovich	1	1
346.	Dolce	0	0
347.	Dollar	0	1
348.	<i>Domalip</i>	0	0
349.	Dominici	0	0
350.	Donaggio	1	1
351.	Donat	0	1
352.	<i>Donatich</i>	1	0
353.	Dorigo	0	1
354.	Dorzara	0	0
355.	Dostal	0	0
356.	<i>Dravecki</i>	0	0
357.	Drekonja	0	0
358.	Drioli	0	0
359.	Drnovšek	0	1
360.	Drogar	0	0
361.	Drusatti	0	0
362.	Drusetich	0	1
363.	Druzetić	0	1
364.	Dubac	0	0
365.	Duda	0	0
366.	Dukari	0	0
367.	Dukić	0	1
368.	Durisotti	0	0
369.	<i>Dvořak</i>	0	0
370.	Dvornicich	1	1
371.	Eggelsberger	0	0

	Prezime 1910. (prezime iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
372.	<i>Engels</i>	0	0
373.	Ermer	0	0
374.	Ernestini	0	1
375.	Erzeg	0	0
376.	Fabbro	0	1
377.	Fabian	1	1
378.	Fabjančić	0	0
379.	Fabris	1	1
380.	<i>Fabro</i>	0	1
381.	Fachin	0	0
382.	Faltiner	0	0
383.	Farago	0	0
384.	Faraguna	0	1
385.	Farfilla	0	0
386.	Fasiol	0	1
387.	Fattor	3	1
388.	Fatur	0	0
389.	Favretto	0	0
390.	Federici	0	1
391.	Fercovich	0	0
392.	Ferfaglia	0	1
393.	Ferlatti	0	1
394.	Figar	0	0
395.	Filipchich ?	0	0
396.	Filipić	1	1
397.	Filippini	0	0
398.	Filippovich	0	1
399.	Fink	0	0
400.	Fiorido	0	0
401.	Fiorini	0	0
402.	Fischer	0	0
403.	Flego	0	1
404.	Florichich	1	1
405.	Fonda	1	1
406.	Fonovich	4	1
407.	Fontanive	0	0
408.	<i>Förg</i>	0	0
409.	Fornasar	2	1
410.	Fornasari	0	0
411.	Fortuna	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
412.	Forza	1	1
413.	<i>Frafs</i>	0	0
414.	Fragiacomo	0	1
415.	Frai	0	0
416.	Franceschini	0	1
417.	Francescucci	0	0
418.	Franceskin	0	1
419.	Franco	0	1
420.	Franovich	2	1
421.	Frandulich	0	0
422.	Franolich	0	1
423.	<i>Frotyl</i>	0	0
424.	<i>Furlani</i>	0	1
425.	Gäbrielich	0	1
426.	Gallobitsch	0	0
427.	Ganzer	0	0
428.	Gardina	0	0
429.	Garimberti	0	0
430.	Gaschler	0	0
431.	Gaspard	0	0
432.	Gasparini	2	1
433.	Gasperotti	0	1
434.	Gaspich	0	1
435.	<i>Gaža</i>	0	0
436.	Gaža ?	0	0
437.	Gelcich	1	0
438.	German	0	0
439.	Germek	0	0
440.	Gerzabek	0	0
441.	Gerzetic	0	1
442.	Gherbaz	1	1
443.	Ghergovich	0	0
444.	Ghersevich	0	0
445.	Ghersich	1	1
446.	Ghersovich	0	0
447.	Giachellich ?	0	0
448.	Gielg	0	0
449.	Giordano	0	1
450.	Giosde ?	0	0
451.	Gioseffi	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
452.	Giotta	1	1
453.	Giovanelli	0	0
454.	Giurissovich	0	0
455.	Gladulich	0	0
456.	Glasar ?	0	0
457.	Glavicich	0	0
458.	Glazar	0	0
459.	Gnaffy	0	0
460.	Gobbo	2	1
461.	<i>Gobbo-Gherbaz</i>	0	1
462.	Goitanich	0	1
463.	Golia	1	1
464.	Golian	0	1
465.	Gollessich	0	1
466.	Golob	0	0
467.	Gomana	0	0
468.	Gomisel	0	0
469.	Gorianz	0	0
470.	Gorlato	0	1
471.	Gosdan	0	0
472.	<i>Gotebiowski</i>	0	0
473.	Govich	1	1
474.	Grabar	1	1
475.	Grabar	0	1
476.	Gracalich	1	1
477.	Grach	0	1
478.	Gramenuda	0	0
479.	Grbcic	0	0
480.	Grdevic	0	0
481.	Grego	0	1
482.	<i>Grego</i>	0	1
483.	Greiml	0	0
484.	<i>Grgic</i>	0	1
485.	Grgovich	0	0
486.	Grisan	1	1
487.	Grosdanic	0	1
488.	Gross	0	1
489.	Grossich	0	0
490.	Groyer	0	0
491.	Grozdanovic	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
492.	Grozich	0	1
493.	Grubissa	0	1
494.	Grubissich	0	1
495.	Grubiša	1	1
496.	Grudich	0	0
497.	Grun	0	0
498.	<i>Gründorf...</i>	0	0
499.	Guarini	0	0
500.	Guber	0	1
501.	Gustin	0	1
502.	Gušković	0	0
503.	<i>Haindl</i>	0	0
504.	<i>Häk</i>	0	0
505.	<i>Hamp</i>	0	0
506.	Hansl	0	0
507.	Haramia	0	0
508.	Harzarich	0	0
509.	Haul	0	0
510.	Hegedić	0	1
511.	<i>Hegedić</i>	0	1
512.	Heinrich	0	0
513.	<i>Heintz</i>	1	0
514.	<i>Heinz</i>	0	0
515.	Hekic	0	1
516.	<i>Herden</i>	0	0
517.	Hertisch	0	1
518.	<i>Hinkelmann</i>	0	0
519.	Hlebec	0	0
520.	Hofer	0	0
521.	Honovich	0	1
522.	Horaček	0	0
523.	<i>Horaček</i>	0	0
524.	Hrastich	0	0
525.	Hrelic	0	0
526.	Hrevatin	1	1
527.	Hribar	1	0
528.	Hrubesch	0	0
529.	Hudeček	0	1
530.	Hudinovich	0	0
531.	Hudler	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
532.	Hušzar	0	0
533.	Hüttl	0	0
534.	Ilić	0	1
535.	Ipsa	0	1
536.	Iskra	0	1
537.	Ivancich	1	1
538.	Ivaninich	0	1
539.	Ivanishevich	0	0
540.	Ive	0	1
541.	Ivessa	0	1
542.	Ivesso	0	0
543.	Ivetich	0	1
544.	Ivis	0	1
545.	Ivossich	0	1
546.	Jacus	0	1
547.	Jancovich	0	1
548.	Janežić	0	0
549.	Janibusch	0	0
550.	Jannez	0	0
551.	Januschka	0	0
552.	Jaschi	0	0
553.	Jelcich	0	1
554.	Jelenovich	0	1
555.	Jellich	0	1
556.	Jellinek	0	0
557.	Jeloveich	0	1
558.	Jironsek	0	0
559.	Joras	0	1
560.	Jot	0	0
561.	Juch / Inch ?	0	0
562.	Jugo	0	1
563.	Jugovaz	0	1
564.	Jurcich	0	1
565.	Jurcovich	0	1
566.	Jurich	1	1
567.	Jurichich	0	1
568.	Jurkovich	0	1
569.	Jurman	1	1
570.	Jussich	0	0
571.	Kaiman	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
572.	Kaimanich	0	0
573.	Kalar	0	0
574.	Kamenar	1	0
575.	Kamenik	0	0
576.	Kämpf	0	0
577.	Kapel	0	1
578.	Kaporalin	0	1
579.	Karas	0	0
580.	Kasperkovitz	0	0
581.	Katnic	0	1
582.	Kaučić	0	1
583.	Keller	0	0
584.	Keretz	0	0
585.	Kermar	0	0
586.	Kernjat	0	1
587.	Kianta	0	1
588.	Kirella	1	0
589.	Kirin	0	1
590.	Klana	0	0
591.	Klausberger	0	0
592.	Klobusiczky	0	0
593.	Kobaic	0	1
594.	Kocher	0	0
595.	Köchl	0	0
596.	Kocian	0	0
597.	Kohont	0	0
598.	Kokeš	0	0
599.	Koller	0	1
600.	Kollmann	0	1
601.	Komac	0	0
602.	Komodina	0	0
603.	Konte	0	0
604.	Kopeinig	1	0
605.	Kordić-Janić	0	1
606.	Kos	0	1
607.	Kos(mm)a ?	0	0
608.	Kostanjevic	0	0
609.	Kosuh	0	0
610.	Kovář	0	1
611.	Kraizer	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
612.	Kralich	0	0
613.	Kratochvil	0	0
614.	Krausberger	0	0
615.	Kreja	0	0
616.	Kresnica	0	0
617.	Kreutzer	0	0
618.	Kreutzer	0	0
619.	Krisan	0	0
620.	Kriskovic	0	0
621.	Krisnar	0	0
622.	Kristl	0	0
623.	Kristofich	0	0
624.	Krivitz	0	0
625.	Krizmanich	0	1
626.	Križanac	1	1
627.	Krstulovich	0	0
628.	Krsula	0	0
629.	Kruch	0	1
630.	Krul(n)i ?	0	0
631.	Kucera	0	1
632.	Kucic	0	1
633.	Kuhacevich	0	0
634.	Kuhacevich	0	0
635.	Kuhar	0	1
636.	Kuharich	0	1
637.	Kühn-Toplitzer	0	0
638.	Kukolja	0	0
639.	Kurzwehr?hart	0	0
640.	Kuschel	0	0
641.	Labinaz	1	1
642.	Lach	0	0
643.	Laciani	0	0
644.	Lacković	0	0
645.	Lakner	0	0
646.	Lakosegliac	0	1
647.	Lanz	0	1
648.	Lapo	0	0
649.	Lasnig	0	0
650.	Latin	0	1
651.	Laura	0	0

	Prezime 1910. (<i>prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom</i>)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
652.	Laurencich	0	0
653.	Lazarovicz	0	0
654.	Lazzarich	1	1
655.	Leban	0	0
656.	Lecher	0	1
657.	Legovich	0	1
658.	Lenuzza	0	0
659.	Leonardelli	1	1
660.	<i>Leschanowsky</i>	0	0
661.	Leskovec	0	0
662.	Letzovich	0	0
663.	Lillich	0	0
664.	Linz	1	1
665.	Lipovž	0	0
666.	Lisac	0	0
667.	Lizzi	0	0
668.	Lizzul	2	1
669.	Lizzul-Coppe	0	0
670.	Lizzul-Micovilcich	0	0
671.	Lizzul-Vidovich	0	0
672.	Logher	0	0
673.	<i>Lokwenz</i>	0	0
674.	Lonza	0	0
675.	Lorenzin	2	1
676.	<i>Lotsch</i>	0	0
677.	Lovišček	0	0
678.	Lovrich	2	1
679.	<i>Lovrich</i>	0	1
680.	Luciani	0	1
681.	Lucich	0	1
682.	Lučetich	0	0
683.	<i>Lugarich</i>	0	0
684.	Lukež	1	1
685.	Lukich	1	0
686.	<i>Luschin</i>	0	0
687.	<i>Luštica</i>	0	0
688.	Luxa	0	0
689.	Luxich	2	1
690.	Mach	0	0
691.	Machich	0	0

	Prezime 1910. (<i>prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom</i>)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
692.	Machner	0	0
693.	Maglievatz	0	1
694.	Magnani	0	0
695.	<i>Mahowsky</i>	0	0
696.	Maichin	0	0
697.	Maifera	0	0
698.	Maizan	0	0
699.	<i>Majnarich</i>	0	0
700.	<i>Majnarić</i>	0	0
701.	Majone	0	1
702.	Makovcich	0	0
703.	Malikovich	0	1
704.	Mallig	0	0
705.	Malusa	0	1
706.	Mandussich	0	1
707.	Manin	0	1
708.	Manzin	2	1
709.	Manzoni	0	0
710.	Marangon	0	1
711.	Maraspin	0	1
712.	Marchesich	0	0
713.	Marchetti	0	1
714.	Marciaz	0	1
715.	Marculin	0	1
716.	Marecich	0	0
717.	Marek	0	0
718.	<i>Mareš</i>	0	0
719.	Margitich	0	1
720.	Marietich	0	0
721.	<i>Martijan</i>	0	1
722.	Marin	1	1
723.	Marincich	0	0
724.	Marion	0	0
725.	Markovich	0	1
726.	<i>Marschner</i>	0	0
727.	Martincich	3	1
728.	Martinovich	1	1
729.	Martinz	0	1
730.	Marusich	0	1
731.	Marussich	0	1

	Prezime 1910. (<i>prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom</i>)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
732.	<i>Marušić</i>	0	1
733.	Marvin	0	0
734.	Marzaz	1	0
735.	Mascheni	0	1
736.	Masseratto	0	1
737.	<i>Matasović</i>	0	0
738.	Matcovich	1	1
739.	Mateika	0	0
740.	Maticchio	0	1
741.	Matic	1	0
742.	Matkovich	0	1
743.	Matolich	0	0
744.	Matoz	0	0
745.	Mattas	0	1
746.	Mattias	0	1
747.	Mattiassi	0	0
748.	Mattiassich	0	0
749.	Matuhanca	0	0
750.	Mayer	0	1
751.	Mazi	0	1
752.	Mazzuca	0	1
753.	Mecovich	0	1
754.	<i>Medřicky</i>	0	0
755.	Mengaziol	0	0
756.	Menin	1	1
757.	Memik	0	0
758.	Mian	0	1
759.	Miandrussich	1	1
760.	Micetich	0	0
761.	Michelich	0	1
762.	Miclaus	0	0
763.	Miculich	0	1
764.	Miculicich	0	1
765.	Mihetich	0	0
766.	Mijačk(a) ?	0	0
767.	Mikovillovich	0	1
768.	Milanovich	2	1
769.	<i>Milessich</i>	0	0
770.	Miletich	3	1
771.	Milettich	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
772.	Milevoi	0	1
773.	Milincovich	0	0
774.	Milinvich	0	0
775.	Milissich	0	1
776.	Millasig	0	0
777.	Milonarich	0	0
778.	Milos	0	1
779.	Milosiah	0	0
780.	Milotich	2	1
781.	<i>Milovanović</i>	0	0
782.	Milovaz	0	1
783.	Mircovich	0	1
784.	Missadin	0	0
785.	Missan	0	1
786.	<i>Mistelbacher</i>	0	0
787.	Mitteregger	0	0
788.	Mladonich	0	0
789.	Mocenich	0	0
790.	Mocinich	1	0
791.	Mocorovich	0	1
792.	Mohorac	0	0
793.	Mohorovich	2	1
794.	Monas	1	1
795.	Monti	0	1
796.	Montina	0	1
797.	Morard	0	0
798.	Moretti	0	1
799.	Morosin	0	1
800.	Moscheni	1	1
801.	Mras	0	0
802.	<i>Mršić</i>	0	0
803.	Mu(r)iceh ?	0	0
804.	Muchint	0	0
805.	Mudrinich	0	0
806.	<i>Müller</i>	0	0
807.	<i>Müller von Thomamühl</i>	0	0
808.	Nachich	0	1
809.	Nacinovich	4	1
810.	Nakich	0	0
811.	Nardin	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
812.	<i>Nedfický</i>	0	0
813.	Negovetich	0	0
814.	Negovich	0	0
815.	Negri	0	1
816.	<i>Nejedly</i>	0	0
817.	Nemec	0	0
818.	<i>Nemet</i>	0	0
819.	<i>Németh</i>	0	0
820.	Nemetz	0	0
821.	Nickler	0	0
822.	Niedermaier	0	0
823.	<i>Notar</i>	0	0
824.	Novacco	0	0
825.	Novak	1	1
826.	Novello	0	0
827.	Novotny	0	0
828.	<i>Oblak</i>	0	0
829.	<i>Obradović</i>	0	0
830.	<i>Ofner</i>	0	0
831.	Ogrizek	0	1
832.	Omenese	0	0
833.	Omuletz	0	0
834.	Opa?sih (s)	0	1
835.	Opasich	0	1
836.	Oplanich	2	1
837.	<i>Oppel</i>	0	1
838.	Oraziatti	0	0
839.	Orlandini	0	0
840.	Orlich	0	1
841.	<i>Orlovaz</i>	0	0
842.	Osip	0	1
843.	<i>Osmak</i>	0	0
844.	Ostramann	0	0
845.	Ostrogovich	0	1
846.	Otorepez	0	0
847.	P(o)lobingovaz ?u	0	0
848.	Pachizza	0	0
849.	Padovan	0	1
850.	Paganucci	0	0
851.	Paladin	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
852.	Paliaga	0	1
853.	<i>Paluc</i>	0	0
854.	Pamich	0	1
855.	Pang(al) ?	0	0
856.	<i>Panzner</i>	0	0
857.	Paoletich	0	1
858.	<i>Pápp</i>	0	0
859.	Papsz	0	0
860.	Parco	0	0
861.	Paris	0	1
862.	Parovel	0	0
863.	Pascutti	0	0
864.	Pasgnotti	0	0
865.	<i>Passerar</i>	0	0
866.	Pastelli	0	0
867.	Pastrovicchio	1	1
868.	<i>Patzek</i>	0	0
869.	Pauletich	0	1
870.	Pauletta	0	1
871.	Paulinich	0	1
872.	Paulovich	0	0
873.	Pausich	0	0
874.	Pavessich	0	1
875.	Pavešić	0	1
876.	Pavichievaz	0	1
877.	Pavletić	0	1
878.	Pavon(k) ?	0	0
879.	<i>Pažanin</i>	0	0
880.	Pebus	0	0
881.	Pechman	0	0
882.	Pečnik	0	0
883.	Pelaschier	0	1
884.	Pelegrini	0	0
885.	Pelizzon	0	0
886.	<i>Pelizzoni</i>	0	0
887.	Pelz	0	1
888.	Penco	0	1
889.	Penko	1	1
890.	Pepoli	0	1
891.	Percich	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
892.	Percovich	2	1
893.	<i>Percovich</i>	0	1
894.	Perčić	0	0
895.	Pergolis	0	1
896.	Perissa	0	1
897.	Perizza	0	0
898.	Perkan	0	0
899.	Perković	0	1
900.	Persich	1	1
901.	Pesante	0	0
902.	<i>Peschitz</i>	0	0
903.	Pesec	0	0
904.	Pesechl(o) ?	0	0
905.	Peterca	0	0
906.	Petronio	1	1
907.	Petrovich	0	1
908.	Pezzeccano	0	0
909.	Pi(cu)nich	0	1
910.	Piazza	0	1
911.	Piccoli	1	1
912.	Pichler	0	0
913.	Pikler	0	0
914.	Pilat	0	1
915.	Pilepich	0	1
916.	Pilj	0	0
917.	<i>Pindulić</i>	0	0
918.	Pinelli	0	1
919.	Pinterelli	0	0
920.	Piutz	0	0
921.	Pizzecco	0	0
922.	<i>Platzer</i>	0	0
923.	Podrugovaz	0	0
924.	Poffar	0	0
925.	Pohlert	0	0
926.	Pohor	0	1
927.	<i>Polák</i>	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
928.	Polch	0	1
929.	Poldrugovaz	1	1
930.	<i>Polivka</i>	0	0
931.	Polli	0	1
932.	<i>Polli</i>	0	1
933.	Popovich	0	1
934.	<i>Posarelli</i>	0	0
935.	Poso	0	1
936.	Potratta	0	1
937.	<i>Pott von</i>	0	0
938.	<i>Potten</i>	0	0
939.	Powr ?	0	0
940.	Pozo(f)ner ?	0	0
941.	Pozzecco	1	0
942.	Pozzo	1	0
943.	<i>Prandstetter</i>	0	0
944.	Predan	1	1
945.	Pregarz	0	0
946.	Pregazz	0	0
947.	Pregl	0	1
948.	<i>Pregl</i>	0	1
949.	Premar	0	0
950.	Presič	0	1
951.	Prignaton	0	0
952.	Prinčić	0	0
953.	Privilegio	0	1
954.	Proden	0	1
955.	<i>Prokscha</i>	0	0
956.	Prorok	0	0
957.	Prša	0	0
958.	Prukmar	1	0
959.	Prvsek	0	0
960.	Puhalj	0	0
961.	Puhar	1	1
962.	Punich	0	0
963.	Purger	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
964.	Pusgnani	0	0
965.	Pustianaz	0	1
966.	Putigna	1	1
967.	Quagliato	1	0
968.	Quaranta	1	1
969.	Quarantotto	2	1
970.	Rabak	0	1
971.	Rabar	1	1
972.	Rabar-Posin	0	0
973.	Rachich	0	1
974.	<i>Radechovsky</i>	0	0
975.	Radessich	0	1
976.	Radl	0	0
977.	Radl	0	0
978.	Radollovich	0	1
979.	Radolovich	2	1
980.	Radoslovich	0	0
981.	<i>Radoslovich</i>	0	0
982.	Raich	0	0
983.	Raicovich	0	1
984.	Rainitz	1	0
985.	Rak	0	0
986.	Rakić	0	1
987.	Rakovaz	0	1
988.	Rand	0	0
989.	Randich	0	1
990.	Randić	1	1
991.	Raspolich	0	0
992.	Ratresen	0	0
993.	Rebek	0	0
994.	<i>Reden</i>	0	0
995.	Rednak	0	0
996.	Reindorf	0	0
997.	Rek	0	0
998.	Rendich	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
999.	Repich	0	0
1000.	Revelante	0	1
1001.	Richter	0	1
1002.	<i>Řihaček</i>	0	0
1003.	Rimbaldo	0	1
1004.	<i>Rinth</i>	0	0
1005.	Riosa	0	1
1006.	Ritossa	0	0
1007.	Robba	0	1
1008.	Rocchi	0	1
1009.	Rocco	5	1
1010.	Rodinis	0	0
1011.	<i>Rogič</i>	0	0
1012.	Rogotti	0	0
1013.	Roinich	0	1
1014.	Romanin	0	0
1015.	Roncevich	0	0
1016.	Rosanda	0	1
1017.	<i>Rosandić</i>	0	0
1018.	<i>Rosezin</i>	0	0
1019.	Rosman	0	1
1020.	Rossa	0	1
1021.	Rossi	1	1
1022.	Rossignoli	0	0
1023.	Rosso	0	1
1024.	<i>Rothenspieler</i>	0	0
1025.	Rotta	0	1
1026.	Rovis	2	1
1027.	Roža	1	1
1028.	<i>Rože</i>	0	1
1029.	Rubesch	0	0
1030.	Rudan	0	0
1031.	Rugnul	0	0
1032.	Rugo	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
1033.	<i>Rukser ?</i>	1	0
1034.	Rumich	1	1
1035.	Runco	0	1
1036.	Rupnik	0	0
1037.	Rusich	2	1
1038.	Russignan	0	1
1039.	Russo	1	1
1040.	Ruzich	0	1
1041.	<i>Ruzzier</i>	0	0
1042.	Ružich	0	1
1043.	S'isa	0	0
1044.	S'oliza (Stolica?)	0	0
1045.	S'sa (Šanša?)	0	0
1046.	Sabaz	1	0
1047.	<i>Sagrak</i>	0	0
1048.	Sain	0	1
1049.	Saina	1	1
1050.	Salamon	0	1
1051.	Salamori	0	0
1052.	Salkovich	0	0
1053.	Salvadori	0	0
1054.	Sandalić	0	1
1055.	Sanković	0	1
1056.	Sapicich	0	0
1057.	Sardocz	0	1
1058.	Sardonio	0	0
1059.	Savorgnan	0	0
1060.	<i>Sawicki</i>	0	0
1061.	Sbisa	1	1
1062.	Sbrizzai	1	1
1063.	Sbroch	0	0
1064.	Scabich	0	1
1065.	Scandolo	0	0
1066.	<i>Schaffer</i>	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji	Popis 1948.
1067.	Scharalot	0	0
1068.	Schebenik	0	0
1069.	Schiavon	1	0
1070.	<i>Schiffer</i>	0	0
1071.	<i>Schiffermüller</i>	0	0
1072.	Schiritz	0	0
1073.	<i>Schitnig</i>	1	0
1074.	Schmieder	0	0
1075.	Schmlaz	0	0
1076.	Schneider	0	1
1077.	<i>Schobert</i>	0	0
1078.	Schojer	0	0
1079.	Schönlub	0	0
1080.	<i>Schubert</i>	0	0
1081.	<i>Schuster</i>	0	0
1082.	Schwarzer	0	1
1083.	Scocco	0	1
1084.	Sconcinich	0	0
1085.	Scopissi	0	0
1086.	Scoravich	0	1
1087.	<i>Scordilli</i>	0	0
1088.	Scremin	0	1
1089.	Segala	0	1
1090.	Segovich	0	0
1091.	Segro	0	0
1092.	Seidel	0	0
1093.	Sekera	0	0
1094.	Selles	0	0
1095.	Sepl	0	1
1096.	Sepuka	0	0
1097.	Serdoz	0	1
1098.	Sessa	0	0
1099.	Sferco	1	1
1100.	Sfitch	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
1101.	Sgarvelli de	0	0
1102.	Sgrinschich	0	1
1103.	Sibila	0	0
1104.	Sichich	0	1
1105.	Siegel	0	0
1106.	<i>Sieghartner</i>	0	0
1107.	Silaz	0	1
1108.	<i>Silgich</i>	0	0
1109.	Silich	1	1
1110.	Silvester	0	0
1111.	Simanich	0	0
1112.	Simetich	0	1
1113.	<i>Simzig</i>	0	0
1114.	Sincich	0	1
1115.	<i>Sirković</i>	0	1
1116.	Sirol	0	0
1117.	Sironic	0	1
1118.	Sirotych	0	1
1119.	Sissa	0	1
1120.	Sitich	0	0
1121.	Skina	0	0
1122.	Skoblar	0	0
1123.	Skoko	0	1
1124.	Slezach	0	0
1125.	<i>Slezak</i>	0	0
1126.	Slocovich	0	1
1127.	Smak	0	1
1128.	Smareglia	0	1
1129.	Smocovich	0	1
1130.	Smokovich	0	1
1131.	Smoković	0	1
1132.	Smolnicar	0	0
1133.	Sniak	0	0
1134.	Sojat	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
1135.	Sossich	2	1
1136.	Sostera	0	0
1137.	Speciari	0	0
1138.	Spičak	0	0
1139.	Spirk	0	0
1140.	Sprocher	1	0
1141.	Sr?ul	0	0
1142.	Sratoš	0	0
1143.	Stakul	0	0
1144.	Stambul	0	1
1145.	Stanek	0	0
1146.	Stanich	1	1
1147.	<i>Stanisavljević</i>	0	0
1148.	Stante	0	0
1149.	Stefan de	0	1
1150.	Stefanich	0	1
1151.	Stefanini	0	0
1152.	Stefano	0	0
1153.	Stefanutti	0	1
1154.	Steffe	0	1
1155.	<i>Steinhardt</i>	0	0
1156.	Stel	0	1
1157.	Stepcich	0	1
1158.	<i>Sternberger</i>	0	1
1159.	Sterpin	1	1
1160.	Stifanic	0	1
1161.	Stiglich	0	1
1162.	Stiphich	0	1
1163.	<i>Stivi</i>	0	0
1164.	Stochelj	0	0
1165.	Stock	0	0
1166.	Stocovich ?	0	0
1167.	Stoisich	0	1
1168.	Stok	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
1169.	Stokovich	0	0
1170.	Strach	0	1
1171.	<i>Straka</i>	0	0
1172.	Strakz	0	0
1173.	Stranich	0	1
1174.	Stranić	0	1
1175.	Stritof	0	0
1176.	<i>Stritof</i>	0	0
1177.	Strniša	0	0
1178.	Stroligo	0	0
1179.	Struggia	0	0
1180.	Stubelj	0	0
1181.	<i>Stuchly</i>	0	0
1182.	Stuhez	0	0
1183.	Stuppar	0	1
1184.	Sturm	0	0
1185.	Sturnega	0	0
1186.	Subar	0	0
1187.	Suffich	1	1
1188.	Supan	0	1
1189.	Surian	0	1
1190.	Susnich	1	1
1191.	Sussetizza	2	1
1192.	<i>Svarzovsky</i>	0	0
1193.	Sverzut	0	0
1194.	<i>Swoboda</i>	0	0
1195.	<i>Šasek</i>	0	0
1196.	Tagliapietra	0	0
1197.	Tamaro	0	1
1198.	Tambacchia	0	1
1199.	<i>Tambour</i>	0	0
1200.	Tancabelić	0	0
1201.	Tancovich	2	0
1202.	Taucer	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.		Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.		Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.
1203.	Tausel	0 1	1237.	<i>Trentini</i>	0 1	1271.	V?rich	0 0
1204.	Tehavetz	0 0	1238.	Treppo	0 0	1272.	Valcich ?	0 1
1205.	Teissl	0 0	1239.	Tribuson	0 0	1273.	Valcovich	0 1
1206.	Tencich	2 1	1240.	Triscoli	0 1	1274.	Valencich	0 1
1207.	Tercovich	0 0	1241.	Trnosvek	0 0	1275.	Valentin	0 1
1208.	Terdina	0 0	1242.	Trobitz	0 0	1276.	Valerio	0 0
1209.	Terlevich	0 1	1243.	Tromba	1 1	1277.	Valle	0 1
1210.	Tesolato	0 1	1244.	Trost	0 1	1278.	Vantsehek	0 0
1211.	<i>Tessari</i>	1 1	1245.	<i>Trost von Wehrfort</i>	0 0	1279.	Vareton	0 0
1212.	Tian	0 1	1246.	Tschincovitz	0 0	1280.	Varljen	0 1
1213.	Tich	0 1	1247.	Tujak	0 1	1281.	Vatta	0 1
1214.	<i>Tinauer</i>	0 0	1248.	Tumpach	0 0	1282.	Vecchiato	0 0
1215.	Tintinago	0 0	1249.	Tumpich	0 1	1283.	Vehar	0 0
1216.	Tiozzo	0 0	1250.	Turcinovich	3 1	1284.	Venier	0 1
1217.	Tkalec	0 0	1251.	Turcovich	0 1	1285.	Verbanaz	3 1
1218.	Tofant	0 0	1252.	Uccetta	0 1	1286.	Vereh	0 0
1219.	Toffoli	0 1	1253.	Udovich	0 0	1287.	Verschleisser	0 0
1220.	Tomaello	0 0	1254.	Udovicich	0 1	1288.	Vesselizza	0 0
1221.	Tomas	0 0	1255.	Udovišić	0 0	1289.	Vicevich	1 1
1222.	Tomasich	0 1	1256.	Ules	0 0	1290.	Vicich	1 1
1223.	Tomat	0 0	1257.	Ulianich	0 1	1291.	Videnhoffer	0 0
1224.	Tombachia	0 0	1258.	<i>Ullmann</i>	0 0	1292.	Vidmar	0 1
1225.	Tomić	0 1	1259.	Usich	0 1	1293.	Vidovich	0 1
1226.	Tomljanović	0 1	1260.	Usmiani	0 0	1294.	Vidović	0 1
1227.	Toncetich	0 1	1261.	<i>Uzelac</i>	0 1	1295.	<i>Vidulich</i>	1 1
1228.	Toncetić	0 1	1262.	Uzzetta	0 0	1296.	Vilatora	0 1
1229.	Toncich	0 0	1263.	V?	0 0	1297.	<i>Vilatora</i>	0 1
1230.	Toncin	0 1	1264.	V?	0 0	1298.	Vincetich	0 0
1231.	Tončetić	0 1	1265.	V?amin	0 0	1299.	Vio	0 1
1232.	Tonelli	0 0	1266.	V?k	0 0	1300.	Viscovich	1 1
1233.	Toplah	0 0	1267.	V?lar	0 0	1301.	Visintin	1 1
1234.	Toplak	0 0	1268.	V?lta	0 0	1302.	Viskovich	1 1
1235.	Topplitzer	0 0	1269.	V?olf	0 0	1303.	<i>Višić</i>	0 0
1236.	Travicich	0 0	1270.	V?rakai	0 0	1304.	Vitassovich	1 1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
1305.	Vlach	2	1
1306.	Vlaih	0	0
1307.	Vlassich	0	1
1308.	Vodopia	0	1
1309.	Vogrin	0	0
1310.	Vohlmuth	0	0
1311.	Voltolini	0	1
1312.	Volz	0	0
1313.	Vorich	0	1
1314.	Vosilla	0	1
1315.	Vozilla	0	1
1316.	Vrabez	0	1
1317.	Vranicich	0	0
1318.	<i>Vranješ</i>	0	0
1319.	<i>Vrba</i>	0	0
1320.	Vrdoli	0	0
1321.	Vuchelich	1	1
1322.	<i>Weifs</i>	0	0
1323.	Weisz	0	1
1324.	<i>Westermayer</i>	1	0
1325.	Wiczena	0	0
1326.	<i>Wild</i>	0	0
1327.	<i>Wilhelm</i>	0	0
1328.	<i>Wimmer</i>	1	0
1329.	Wirkner	0	1
1330.	<i>Wirkner</i>	0	1
1331.	<i>Wizina</i>	0	0
1332.	Z?	0	0
1333.	Z?	0	0
1334.	Z?	0	0

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
1335.	Z?	0	0
1336.	<i>Z?ergbo</i>	0	0
1337.	Zacchigna	0	0
1338.	<i>Zacevich</i>	0	0
1339.	Zaić ?	0	0
1340.	Zaini	0	0
1341.	Zajc	0	1
1342.	Zajić	0	0
1343.	Zanastny	0	0
1344.	<i>Zanchi</i>	1	0
1345.	Zanelli	1	1
1346.	Zanetić	0	1
1347.	Zanetti	0	1
1348.	Zanettin	0	0
1349.	Zanghirella	0	1
1350.	Zangrossi	0	0
1351.	Zanibon	0	0
1352.	Zanier	0	1
1353.	Zapetti	1	0
1354.	Zar	0	1
1355.	Zatella	0	1
1356.	<i>Zdunarić</i>	0	0
1357.	Zec	0	1
1358.	Zecchin	0	0
1359.	<i>Zeidler</i>	0	0
1360.	Zelesco	0	1
1361.	Zemlja	0	0
1362.	Zgardelj	0	0
1363.	Zgomba	0	1
1364.	Zidarich	0	1

	Prezime 1910. (prezimana iz mornaričkog indeksa pisana su kurzivom)	Dodatni nositelji Popis 1948.	
1365.	Zigant	0	1
1366.	Zigante	0	0
1367.	Zimolo	0	1
1368.	Zips	0	0
1369.	Zivolich	1	1
1370.	Zlatic	0	1
1371.	Zöhrer	0	0
1372.	Zonta	0	1
1373.	Zoppe	0	0
1374.	Zorich	0	1
1375.	<i>Zorić</i>	0	0
1376.	Zorko	0	0
1377.	Zorman	0	0
1378.	Zornada	0	0
1379.	Zorzetti	1	1
1380.	<i>Zorzut</i>	0	0
1381.	Zovich	0	1
1382.	Zubranić	0	1
1383.	Zuliani	3	1
1384.	Zupičić	0	1
1385.	Zuppan	1	0
1386.	Zurk	0	1
1387.	<i>Žerjal</i>	0	0
1388.	Žic	0	1
1389.	Žižić	0	0
1390.	Žmak	0	1
1391.	Žunić	0	0
	Ukupno 1638 upisanih (1391+247)	247	620

Bibliografija

Izvori

1. *Liber baptizatorum, 1909-1910-1911.*
2. *Geburts- und Tauf- Buch, 1910-1912.*
3. *Indeks rodenih, 1870-1910. I. A-K, II. K-Z.*
4. *Geburts Registers. (Nati marina), I. 1848-1915.*
5. *Liber copulatorum, 1907-1913.*
6. *Indeks vjenčanih (mornarički), 1851-1915.*
7. *Spezialortsrepertorium der Österreichischen Länder, VII. Österreichisch-Illyrisches Küstenland. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910. K.K. Statistischen Zentralkommission, Wien 1918.*
8. *Prezimana i naselja u Istri I-III. Narodnosna statistika u godini oslobođenja.* Prir. Josip Bratulić, Petar Šimunović. Istra kroz stoljeća, VI. 35-36, VII. 37. Pula, Rijeka 1985, 1986.
9. *Pola: seine Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. Eine Studie.* Wien 1886.
10. *Notizie storiche di Pola.* Parenzo 1876.
11. Tatjana Arambašin-Slišković, *Koliki su te voljeli, moja Pulo!* Zagreb 1996.
12. Franjo Horvat-Kiš, *Istarski puti.* Zagreb 1919.
13. Miroslav Krleža, *Pula, svibnja 1948.* U: Dometi, god. 2, br. 1, Rijeka 1969, str. 1-5.
14. Milan Rakovac, *'Riva i družici ili, caco su nassa dizza.* Zagreb 1983.

Literatura

1. Mate Balota, *Puna je Pula.* Pula, Rijeka 1981.
2. Bernardo Benussi, *Le "sette giornate" di Pola (Dal 30 ottobre al 5 novembre 1918).* Parenzo 1920.
3. Bernardo Benussi, *L'Istria nei suoi due millenni di storia.* Collana degli atti, Centro di ricerche storiche, Rovigno, N. 14. Venezia-Rovigno 1997. (Pretisak izdanja: Trieste 1924.)
4. Miroslav Bertoša, *Istra između zbilje i fikcije.* Zagreb 1993.
5. Jakov Gelo, *Demografske promjene u Hrvatskoj od 1780. do 1981. godine.* Zagreb 1987.
6. Mladen Klemenčić, Vesna Kušar, Željka Richter, *Promjene narodnosnog sastava Istre. Prostorna analiza popisnih podataka 1880-1991.* U: Društvena istraživanja 6-7 (4-5), Zagreb 1993, str. 607-629.
7. Mirko Korenčić, *Naselja i stanovništvo SR Hrvatske 1857-1971.* Djela JAZU, knj. 54. Zagreb 1979.
8. Giuseppe Lauro-Aiello, *Pola: monografia storica.* Trieste 1931.
9. Paolo Parovel, *Izbrisani identitet.* Pazin, Poreč, Pula 1993.

10. Guerrino Perselli, *I censimenti della popolazione dell'Istria, con Fiume e Trieste, e di alcune città della Dalmazia tra il 1850 e il 1936*. Etnia IV, Centro di ricerche storiche, Trieste-Rovigno 1993.
11. Ernest Radetić, *Istra pod Italijom 1918-1943*. Zagreb 1944.
12. Vittorio Stagni, *Come Pola fu redenta*. Pola 1928.
13. Vladimir Žerjavić, *Doseljavanja i iseljavanja s područja Istre, Rijeke i Zadra u razdoblju 1910-1971*. U: Društvena istraživanja 6-7 (4-5), Zagreb 1993, str. 631-656.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

34-35-36

ZAGREB 2001-2004

Izdavač
Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Za izdavača
Neven Budak

Redakcija
Ivo Goldstein
Borislav Grgin
Mirjana Matijević-Sokol
Nenad Moačanin
Boris Olujić
Nikša Stančić
Božena Vranješ-Šoljan

Urednik
Mario Strecha

Tajnik redakcije
Hrvoje Gračanin

Adresa uredništva
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb, Ivana Lučića 3
tel. 385 1/ 6120 150, 6120 158, fax. 385 1/ 6156 879

Časopis izlazi jednom godišnje. Izdavanje časopisa sufinancira
Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.

Rješenjem Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske
br. 6859/1 od 5. X.1982. časopis »Radovi« oslobođen je plaćanja poreza na promet proizvoda.

Časopis je registriran u Ministarstvu znanosti i tehnologije
Republike Hrvatske pod brojem UP-547/2-84-1984.

Naslovna stranica
Iva Makvić

Tisak
Tiskara Rotim i Market, Lukavec

Tiskanje završeno u srpnju 2004. godine

Naklada
400 primjeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

UDK 949.75

RADOVI 34-35-36
/ [uređivački odbor Mario Strecha... et al.]. - Zagreb
: Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta,
2002.-2004. – 520 str. ; 24 cm

– Summaries.

ISBN 0353-295X